

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

Danica izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gid. 60 kr., za pol leta 2 gid. 40 kr., za četeri leta 1 gid. 30 kr. v tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gid., za četeri leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXXV.

V Ljubljani, 1. kimovca 1882.

List 35.

Sporočilo

bratovšine za vedno čiščenje presv. Rešnjega Telesa in za opravo ubožnih cerkev v Ljubljanski škofiji.

(Konec.)

81. *Sv. Duš*: 1 bel mašni plašč.
82. *Bučka*: 1 velum.
83. *Križovo pri Kostanjevici*: 2 obhajilni burzi.
84. *Stopičs*: 6 korporalov, 6 pal, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.
85. *Šmarjeta pri Klevčevžu*: 1 bel pluvijal.
86. *Bela cerkev*: 1 pridigarsko štolo, 2 koretlja.
87. *Prečina*: 1 obhajilno burzo, 2 koretlja.
88. *Vavta vas*: 1 bel mašni plašč, 1 mašno srajco, 3 humerale, 1 prepasa, 1 koretlj, 4 korporale, 4 pale, 8 rutic za lavabo, 16 purifikatorjev.
89. *Podgrad*: 2 koretlja, 2 mašni srajci, 6 humeralov, 2 prepasa.
90. *Poljanica*: 1 rudeč mašni plašč, 1 obhajilno štolo.
91. *Semič*: 2 beli blazinici za mašne bukve.
92. *Metlika*: 1 bel mašni plašč.
93. *Černomelj*: 1 antependij, 1 plašček za ciborij, 2 koretlja, 2 mašni srajci, 6 humeralov, 2 prepasa, 1 potezaj za zvonček pri zakristiji.
94. *Vinica*: 2 obhajilni burzi, 2 koretlja.
95. *Stari Terg pri Poljanah*: 2 mašni srajci, 6 humeralov, 2 prepasa, 2 koretlja.
96. *Radovica*: 1 bel mašni plašč.
97. *Planina nad Semičem*: 1 bel mašni plašč.
98. *Stara cerkev pri Kočevji*: 1 bel mašni plašč.
99. *Mozelj*: 2 mašni srajci, 6 humeralov, 2 prepasa, 2 koretlja, 6 korporalov, 6 pal, 24 purifikatorjev, 12 rutic za lavabo.
100. *Koprivnik pri Kočevji*: 1 plajšek za ciborij, 1 pridigarsko štolo.
101. *Osilnica*: 1 obhajilno štolo, 2 črni blazinici za mašne bukve.
102. *Topla reber*: 1 obhajilno štolo, 2 koretlja.
103. *Dobropolje*: 1 obhajilno štolo, 2 koretlja, 1 potezaj za zvonček pri zakristiji.
104. *Lašiče*: 1 rudeč mašni plašč.
105. *Dolenja vas*: 1 obhajilno burzo.
106. *Rob*: 1 bel pluvijal.
107. *Nova štifta*: 2 mašni srajci, 6 humeralov, 2 prepasa, 6 korporalov, 6 pal, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.
108. *Verhnika*: 1 bel pluvijal.
109. *Polhov gradec*: 2 vijolični blazinici za mašne bukve.
110. *Logatec*: 2 obhajilni štoli, 2 mašni srajci, 6 humeralov, 2 prepasa.
111. *Borovnica*: 1 črn mašni plašč.
112. *Podlipa*: 2 mašni srajci, 6 humeralov, 2 prepasa, 6 korporalov, 6 pal, 24 purifikatorjev, 12 rutic za lavabo.
113. *Hotederšica*: 1 burzo in 1 štolo za obhajila, 1 potezaj za zvonček pri zakristiji.
114. *Rakitina*: 1 plašček za ciborij, 1 pridigarsko štolo.
115. *Vojsko*: 1 oltarni pert, 2 mašni srajci, 6 humeralov, 2 prepasa, 2 koretlja.
116. *Črni Verh nad Idrijo*: 1 vijoličen mašni plašč.
117. *Sv. Magdalena*: 1 bel mašni plašč.
118. *Stari Terg pri Ložu*: 1 zelen mašni plašč.
119. *Šent-Vid pri Cirknici*: 1 plašček za ciborij, 1 pridigarsko štolo.
120. *Studeno*: 1 bel pluvijal.
121. *Begunje pri Cirknici*: 1 bel mašni plašč, 1 pridigarsko štolo.
122. *Slavina*: 2 obhajilni burzi, 2 koretlja.
123. *Ternovo*: 1 vijoličen pluvijal.
124. *Košana*: 1 pridigarsko štolo, 2 koretlja.
125. *Knežak*: 1 rudeč mašni plašč.
126. *Harije*: 1 bel pluvijal.
127. *Suhorija*: 1 bel pluvijal.
128. *Šturija*: 1 črn pluvijal.
129. *Podkraj*: 1 plašček za ciborij, 1 obhajilno burzo.
130. *Lozice*: 2 koretlja, 2 beli blazinici za mašne bukve.
131. *Podraga*: 1 pridigarsko štolo, 2 mašni srajci, 6 humeralov, 2 prepasa, 6 korporalov, 6 pal, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.

Izjemno se je tudi poslalo:

Za frančiškansko cerkev v Klanjcu na Hervaškem: 1 velum, 6 korporalov, 6 pal, 12 rutic za lavabo, 24 purifikatorjev.

Za frančiškansko cerkev v Samoboru na Hervaškem: 1 obhajilno štolo in 1 burzo, 1 koretelj, 2 mašni srajci, 6 humeralov, 2 prepassa.

Za župne cerkve Verhbosanske nadškofije: 8 mašnih plaščev, 9 mašnih srajc, 36 humeralov, 9 prepassov, 12 korporalov, 12 pal, 48 purifikatorjev, 24 rutic za lavabo, 6 plaščkov za ciborje, 2 veluma, 6 obhajilnih burz s pljuški, 1 černo štolo.

Konečno izrekamo najpr. serčnišo zahvalo prečastiti duhovščini, častitemu určulinskemu samostanu Ljubljanskemu in sploh vsem prijatnom in dobrotnikom bratovšine, izmed katerih gre posebna hvala prečast. gospodu župniku Janezu Zupančič-u, ki je bratovskim udom spisal prelepe bukve, „Kruh nebeški“ imenovane, da bi v svojih molitvenih urah priserčnejše častili in molili Gospoda v presv. Zakramentu. Kako zeló jim je bilo s to knjigo vstreženo, naj bolj kaže, da je bil v kratkem času nov natis potreben, kateri je ravnokar na svitlo prišel. Naj bi tedaj vsi častivci zakramenta presv. Rešnjega Telesa, kateri še nimajo teh bukvic, tem bolj po njih segli, ker je njih čisti donesek po biagovoljnosti pisateljevi namenjen v prid deške sirotišnice, ki jo sedaj v Ljubljani zida družba sv. Vincenca.

V Ljubljani, sv. Lovrenca dan 1882.

Vodstvo bratovsko.

Izgledi bogoljubnih otrok iz vsih časov kerščanstva. III.

(Dalje.)

S éudovito skerbljivostjo si je prizadeval, vse odstraniti, karkoli bi ga še utegnulo spominjati na prešnji plemenitost in imenitnost njegovega stanu. Za zmiraj si je prepovedal grofovski naslov, in žalili so ga, če so jeli govoriti o njegovem plemenitem stanu, ali če so mu tudi v naj manjši zadevi hoteli prednost dajati pred drugimi. Bolnikom streči, postelje prestiljati, pometati, v kuhinji delati, poslom pomagati, ali pa s prosjaško mavho miloščine prositi od hiše do hiše, to mu je bilo tako prijetno in lahkotno opravilo, kakor bi bil svoj živi dan hlapec, ne pa grofovski sin.

Ko je zapazil, da je njegova obleka iz boljšega blaga, kakor obleka sobratov, je tako dolgo prosil, da je enako dobil. Duhovsko knjigo, brevir, si je bil že préd kupil. Služabnik mu je bil oskerbel jako lep brevir — ne le z zlato obrezo, temuč tudi na platnicah je bilo obilno zlatega. Alojzij je bil tako malo nečimern in se je za zunanost tako malo zmenil, da več časa še zapazil ni, koliko se razloči njegov lep brevir od čisto priprostih, kakoršne imajo sobratje. Berž ko pa to zapazi, hiti k predniku in ga lepo prosi te milosti, da bi mu pozlačeni brevir zamenil z družim, naj bolj obrabljenim. Prednik se vé da, mu rad spolni to že v pravih uterjeno željo in mu dá brevir, ki je bil že v mnogih rokah. Kakor slaven zmagovavec, z dragocenim plenom obložen, se priveseli z zastarelo knjigo v svojo celico. Take reči, ki se jih je tako iznebil, imenoval je „egiptovski prah“.

Med vsemi je bil naj ponižniši. Bog mu je bil dal ne navadno velike darove, pa nikdar se ni pobahal. Neizrečeno hudo mu je bilo, ce ga je kdo pohvalil. Izgovarjal se ni nikdar, če se mu je še kaj tako čudnega ali zopernega ukazalo. Nikoli se ni z nikomur prepiral. Mirno je povedal svoje misli, in če je kdo drugače sodil, mu ni dalje ugovarjal. — Nekikrat je imel pred učenimi in imenitnimi gospodi neko resnico učenostno zagovarjati. Več časa prevdarja, ali bi ne bilo za njegovo ponižnost bolje, ko bi se nevednega delal in nalašč bolj

nespametno odgovarjal. Vendar v tako važni reči vpraša préd za svét. In odgovorilo se mu je, naj iz pokorščine v čast Božjo tako govori, kakor naj bolje more in zná. Tako tudi stori, ker pokorščina mu je nad vse. Ali takrat, ko je bil pohvaljen, ga je rudečica oblila, tako hudo mu je djalo. Sploh se je imel za naj nevednejšega izmed sinov sv. Ignacija, češ, da je iz samega usmiljenja sprejet v družbo; rekel je sam o sebi, da je kakor zakrivljeno železo, ter da je prišel v samostan, da bi se s kladvom pokore in zatajevanja zravnalo. Vse se mu je zdelo prelepo, vse predobro zanj. Vse je Bogu pripisoval. Ko ga nekdo vpraša, je li težko, da kak imenitnež svetno nečimernost zapusti, mu odgovori: „Prav nemogoče bi bilo, ko bi mu Bog kakor nekđaj sleprojenemu, oči z blatom ne pomazal.“

Posebno občudovanja vredna je bila pri njem poleg vednega zatajevanja vsih občutkov tista redka kerščanska čednost, ki se zove enakomernost in priprostost. Nobena stvar na svetu ni mogla kaliti njegovega dušnega miru. Polnoma se je izročil v voljo previdnosti Božje; z vsem je bil zadovoljen. Če se je kdaj jela v sercu vzdigovati kaka želja, ki bi mu utegnila vznemirjati duha, jo je hitro zaverigel. Pri jedi si ni nič zbiral; izvolil si je to, kar je veljalo za naj slabeje. Če je kam šel in so ga vprašali, kako mu je dopadlo, navadno ni vedel povedati. Že tri mesce je bil v samostanu, pa še ni vedel, kje kateri sedi; celó za sedež svojega prednika je moral vprašati, ko je bil poslan po njegovo knjigo v obednico. Malo se je zmenil za to, ali mu je obleka preozka ali preširoka, predolga ali prekratka. Če ga je krojač vprašal, ali mu je prav, je rekel: „Menim, da je tako prav“.

Kako zeló je imel v oblasti svoja serčna čutila, se je zlasti takrat pokazalo, ko mu je kmali po prihodu v samostan oče umerl. Vsi so menili, kako zeló se bo prestrašil, kako zeló bo žaloval ko bo zvedel, ker so ga slišali večkrat reči: „Za Bogom na svetu naj bolj ljubim svojega očeta“. Pa tudi o tej prebritki zgubi ostane popolnoma miren. Ves vdan v voljo božjo odpiše materi med drugim besede, ki jih ni nikdar pozabila: „Boga zahvalim, da bom odsihdob z večo pravico mogel reči kakor do zdaj: Oče naš, kateri si v nebesih.“ Ko so se mu zastran tega čudili, je rekel: „Pripoznam, da bi bil zeló žalosten, ko bi prevdarjal le smert očetovo. Toda, če spoznam, kako ta smert pride iz rok Božjih, ne morem biti žalosten. Ali je mogoče kaj obžalovati, o čemur se vé, da je božjemu Veličastvu všeč?“

(Dalje sledi.)

Priden ministrant in pošten študent Anton Martin Slomšek.

„Danica“ je nedavno že pisala o nekem pridnem strežniku pri sv. maši; ker so pa ministranti radi lahko-mišljeni in radi pozabijo, kar so lepega slišali ter se zopet v cerkvi slabo obnašajo, zato naj „Danica“ še drugega pridnega ministranta pred oči postavi mladim dečkom, strežnikom pri sv. maši, pa tudi mladim šolarjem in dijakom, ki naj bi lepe izgleda dajali tudi drugi mladini na počitnicah. Znano je namreč, kako bistro ljudje šolce opazujejo, kako se obnašajo, n. pr. doma na počitnicah. Zgodaj ugibajo, rekoč: „iz tega fanta utegne še kaj biti“. O drugem pa: „iz tega zanikarneža ne bo nikoli nič prida, je že zdaj celi guncvet“ itd.

Čudil sem se, ko sem v bukvah o pridnih mašnih strežnikih *) našel tudi našega Slomškega in mislil sem

*) Beispiele frommer Messdiener, od Engelb. Fischer-ja, Freiburg, 1881.

si, da najberže iz gosp. Kosarjevih izvrstnih bukev je pisatelj posnel prelepe verstice, ki so o njem pisane. Naslednji posnetek in obravnava bode kakor nalaš za našo mladino.

Anton Slomšek je bil 26. nov. 1800 rojen v Ponikovski dubovnici, v srenji Slom, na spodnjem Štarskem.

Starši so mu bili kmetiški, dosti premožni, ker imeli so čez sto oral zemljiša. Šole takrat v ponikovski dubovnici ni bilo nobene. Katoliški duhovni, ki so o vsih časih bili skerbni očetje ljudstva, goreči za njegovo pravo omiko, so bili vzrok tudi pri pridnem Tončetu, da se je povzelo izmed ljudstva in bil poslednjič postavljen na svetnik svojemu narodu.

Ravno tisti čas, ko je bil Tonče dorastel za šolski nauk, je po dobrotni previdnosti Božji prišel v Ponikvo kaplan gosp. Jakob Pražnikar. Le-tá je bil posebno vnet za poduk in olikanje ljudstva. Priravnal je v svojem lastnem stanovanju majhno šolo, in med prvimi 15 učenci, ki so se pri njem za nauk oglasili, je bil tudi mladi Tonček Slomšek.

Ljudje pa so bili tako vneti za šolo, da je bila kmału premajhna za vse. Treba je bilo preseliti jo na obširniši prostor, v mežnijo, in poslednjič celo v župnijo na prostor, ki je bil za silo s plankami obdan in bolj obširen. V tej šoli je bil Anton v vsih rečéh lep izgled vsim drugim otrokom, zmeraj je bil prvi in nadzornik nad vsimi.

Došla ga je bila tudi spodobna pohvala. Verli gospod kap'an so tako vravnali, da je bilo prvo očitno izpraševanje in deljenje daril v sredi vasi pod velikim orehom. Pevabili so takratnega okrožnega (kresijskega) glavarja gosp. Zierneida iz Celja, in dražih znamenitih gospodov. Tukaj je Anton Slomšek dobil prvo premijo.

Bil je Tonče že takrat resen in postaven v svojem obnašanju, — tako moder, da so ga zelo spoštovali sošolci. Velikrat se zgodaj pri mladenču pokaže, kaj ima iz njega biti, in prelép je cvet modrosti, ki se zgodaj pokaže pri mladem človeku. Poznal sem mladenča, ki je na vertu svojega očeta v šotorčku imel tri zvonce obešene; z njimi je o lepih dnevih skliceval sosedstvo, posebno pa otročaje in mladino, ter jim je tako lepo in pametno pridigal, da sem večkrat slišal, kako so ga hvalili. Bil bi mislil kdo, ta bo enkrat prav vnet pridigar; toda manjkało mu je potrebne zmožnosti za sedanje šole; ni postal pridigar občinstvu, upam pa vendar, da je dober pridigar svojim otročičem, ker postal je, kolikor vém, pošten družinski oče. Za študiranje ni vsak, če tudi ima dobro voljo in vertec serca obsajen s cvetličjem lepih čednost.

Tudi Slomšek je pridigal, ko je bil še majhen, in njegova predpoda je bila bolj srečna. Na paši ob homcu cerkve sv. Ožbalda, četert ure od farne cerkve, so stopnjice na stolp odzunaj; na te stopnjice ob cerkvici se je vstopil in je prav priserčno pridigal pastirjem, svojim tovaršem. Bil je temu tudi zmožen, ker je imel dobro glavo in se je ob enem priduo učil v šoli, ter je vedil veliko lepega praviti svojim prijateljem.

Slišal sem od taci, ki so slišali Slomškega pridigati kot škofa in pravili so, kako je imel svojo školovsko palico v roki in je mirno pa resno razlagal svete katoliške resnice in priporočal prelepe čednosti. Tako si pred oči stavim tudi pastirčka Slomškega, da je morebiti v podobo prihodnosti, opert na pastirsko palico, svoje tovarše učil, kaj je lepo in kako morajo dobro delati, varovati se pa hudega.

Imel je namreč Tonče kot mladi šolec prav posebno veselje do Božje službe in cerkvenih opravil. Vsako jutro zgodaj je pretékal pol ure daljno pot

do farne cerkve ter je ondi k maši z veseljem stregel. Mašniki radi vidijo pri altari mladenče, kateri pridejo k maši streč iz pobožnosti, če še pri tem imajo roke spodbudno pred seboj sklenjene kakor angelci in obrnjene gori proti nebesam, ne pa da bi jih obešali doli proti peklu, ali pa se pri najsvetejšem opravilu celó igrali, ali krog sebe zijali. Slomšek se je pri ministriranju obnašal posebno in nenavadno spoštljivo. Močno ga je tudi veselilo, kadar je s kakim gospodom smel iti, kadar so šli v podružnice ali kamor si bodi ven po cerkvenih opravilih.

Kadar je svoje reči za šolo opravil, ni okrog letal, vedil je dragi čas modreše obračati. Naj rajši se je v kaplaniji kaj učil, ali v kaki reči postregel.

To je lepo, kaj ne, mladi šolarji? Povedal vam bom pa še kaj lepšega, ako bodete Tončeta Slomškega posnemali v tem, kar sem dozdej povedal.

Ali ti hodiš k pridigi?

Jaka. Jože, v nedeljo sem te vidil pri maši ob času, ko ni pridige, ali ti ne hodiš k pridigi?

Jože. Kaj pa, da hodim k maši in pridigi, pa mislim si: v nedeljo mora še ena maša za poverhu biti, kakor se spodobi tudi še ena boljši jed v nedeljo, in toraj grem še k eni tih maši, ko sem že prej bil pri celi Božji službi, t. j. pri sv. maši s pridigo.

Jaka. Po več cerkvah so tihe maše — brez pridige, in skor bi bilo pri taci, več ljudi, kakor pri mašah s pridigo, kaj praviš k temu?

Jože. Po keršansko misliti, so vsi ti tudi še pri mašah s pridigami.

Jaka. Ti imaš res „dobre misli“, le to želim, da bi se spolnovale. Zakaj velika nesreča je, ako kdo k pridigam celó več ne hodi.

Jože. Pojasni mi to dolžnost malo bolj na tanko, zakaj moj gospod, pri katerem delam, še k sv. maši ne gre vaako nedeljo, še manj k pridigi.

Jaka. Kdor v dan Gospodov k sv. maši ne hodi, taki je popolnoma pod potjo, ker je zavergel cerkveno zapoved, in o tem več ne govorim. Kar pa tiče pridigo, kdor jo opuša, se morebiti to godi iz nemarnosti, iz lenobe, ali pa celó, ker pridige poslušati naravnost noče; čez take je Gospod izrekel sodbo, rekoč: „Zato ne poslušate Božje besede, ker niste iz Boga; zakaj, kdor je iz Boga, poslušá besedo Božjo.“

Jože. Kdo je „iz Boga“? To besedo večkrat slišim in mi ni prav jasna.

Jaka. „Iz Boga“ je, kdor je v gnadi Božji, v milosti, prijaznosti Božji in toraj odkritoserčno in zvesto iše Bogu služiti. Ta, ki ima serce za Boga, mu je ljubo slišati od Boga in božjih naukov, ima skerb Boga in nauke zveličanja vedno bolj poznati; zato ga serce priganja „Božjo besedo“ poslušati.

Jože. Ali je toraj nesreča, ako kdo ni v taci okolišinah, da bi mogel k pridigam hoditi?

Jaka. Gotova nesreča. Zakaj, ako si ne vé ali ne more po drugi poti pridige nadomestovati, n. pr. s spodbudnim branjem, premišljevanjem itd., se je bati, da prihaja vedno bolj mlačen in se pri tem njegova duša pogubi. Še veliko bolj se je tega bati, ako kdo iz lenobe, nalaš opuša pridige.

Jože. Kaj je pa o tisti misliti, ki se med pridigo iz cerkve izmazujejo, pod lipami in po zidéh posedajo, ali celó po sencah polegajo?

Jaka. Taki so naj slabši soderga in podreščina cele fare. To so tisti, ki pri sosedih kokoši in po uljankih med krađejo, po tujih njivah v mraku krompir kopljejo; zelje in repo pulijo. To so tisti sinovi, ki staršem

žito in druge reči izmikajo ter izkupljeni denar v plašurskem življenju in nespodobnih družinah upravljajo. To so taki, ki so svojo in drugih duše že davno izdali, so nečistniki, prešestniki. Ti ljudje bežé pred Bogom kakor Kajn, ker se njegovega glasú bojé.

Jože. Govoril sem ne davno o tem z gospod Grebenom, kateri mi je pa tako zasolil, da on verske nauke in vse te reči tako dobro in še bolje vé in zná, kot pridigar sam, in meni toraj, da mu čisto nič ni treba k pridigam hoditi?

Jaka. Gospod Grebenu ravno grebén malo previsoko raste, zato mu pa možgán manjka; kajti pred malo mesci, ko je o svojem ženitovanju pri spraševanju bil, še nauka o presv. Trojici ni več vedil, kar vendar zná vsak otrok in je k zveličanju potrebno; — tudi ni znal naštetih poglavitnih delov sv. maše in ne „šest resnic“. Velikrat je skušnja pokazala, da ravno bahači so čisto nevedni v keršanskem nauku. Sicer pa namen pridige ni samo podučevanje v resnicah zveličanja in o keršanskih dolžnostih, ampak tudi spodbudovanje k spolnovanju vsega, kar keršanstvo tirja, da se verni človek zveliča. Kolikrat se namreč zgodi, da kdo prav dobro vé keršanske resnice, je pa do njih vnmaren; pridiga pa ima namen: serce in voljo za resnico pridobiti. Učeni sicer pa zagrešeni Avguštín si je bil ravno po pridigi dosegel spreobrnjenje in toraj zveličanje svoje duše. — Sploh je slabo znamenje, ako se komu pridiga nič več ne prideže, in toliko slabše, kolikor bolj pridige po nemarno opuša. V večí vasi nekaj mož ni hotel poslušati pridig zvel. misijonarja Leonarda, temveč je še le zaničeval in psoval misijonarje; neutegoma pa mu prihaja tako hudo, da ga morajo odnesti v bolnišnico in je drugi dan umrl. Pred smertjo so mu poslali še duhovna, da bi se z Bogom spravil in previdil; po zmoti pa je bil duhoven peljan k drugemu bolniku, in ko so zmoti zapazili, je bilo že prepozno, — psovalec je bil že dušo izdihnil!

Jože. To je pa žalostno in strašno! In kaj bo pri nas, ker je toliko taci, ki pridige in pridigarje zaničujejo?

Jaka. To počenjajo posebno nečistniki in žganjepivci, zato se pa tudi žalostne reči slišijo, kako velikrat taki nesrečen konec storé. Da ne bom govoril o domačih, naj povém še eno dogodbo iz življenja zvel. Leonarda. Pridigal je ojstro v nekem kraju zoper nečisto govorjenje in nespodobne pesmi. Pri vsem tem je neki kmet v pričo ženskih zopet nesramno norčeval. Njegova lastna žena ga je zato svarila in opomnila, da je misijonar žugal šibo Božjo zarad nesramnega govorjenja. Kmet pa se je izgovarjal, da take žuganja imajo svojo pot, da svet je zmeraj tak bil. (Tudi neka slovenska popevka tako mesénost zagovarja, kakor da bi kaka napaka zato pravico imela, ako že davno mladino okužuje!) Ravno pa, da je to izrekel, ga je začelo po telesu grozno grizti in klati — in umrl je brez ss. zakramentov. (P. Fr. Ehmig: Beispiele zvez. IV., str. 51.)

Jože. Bog vari mene in vsó našo ljubo slovensko deželo taci, pregréh! Tudi meni se naj gerši zdi človek, ki mu nečistost kakor peklenski ogenj buči iz gerla! Koliko lepih duš popali taka divja spaka! Ko bi mladi ljudje prav zvesto pridige poslušali, gotovo bi bilo polovico manj nesrečnih, kot jih je takó.

Ovčica.

(Pis. M. Skalovič.)

(Dalje.)

30. Ovčica je čuječa, bdeča žival. Vsaka mala stvarica jo splaši; hitro jo zapazi; volka že od

daleč čuti ter začne z nogami cepetati. Res, da poleti v veliki vročini počiva čez dan, od 10 zjutro do 4 popoldne na stajah prežvekujoč, ter je v tem podoba premišljevalnega življenja; a po noči se pa dolgo — do 11 pase v hladu, in že ob 3 po polnoči zopet gre na pašo. Saj na Krasu je taka navada.

Živost živalska s svojimi občutki se obrača k solčni svetlobi, k zunanjemu svetu. Ako — navadno zvečer in v noči — pojemljejo organske (telesne) moči, ki so služile delovanju ter potrebujejo nadomeščenja, in ko ob enem odjenja budilo svetlobe in toplote, se občutki živalske živnosti umaknejo v znotranje prostore, — življenje se nekako zapre, ter začasno ustavi svoje poslovanje na zven; samo znotranje delovanje telesne ohranitve brezútno naprej gre. Živnost je v noč pogreznjena, prostost je začasno pretergana. Možgani so utrujeni, morajo počivati, stvar mora spati. Kakor se vračata noč in dan, tako se spanje in bdenje pri živih stvaréh verstí po razmeri raznih plemén. Merzlokervne živali dolgo brezútno spávajo; marmota (lenivec) v planinskih pečinah do 10 mesecev oterpnjena leži, kakor mrtva. Krepkejše in živahnije ko je življenje, pravilnije bode se verstilo spanje in čuvanje, in to v krajših dobah. Podobno je tudi pri človeku. Šen je ubožno spridevalo sedanjega našega življenja; duh je tačas kakor v senci, odvernjen od svetlobe dnevne in od svetlobe dušne samosvesti, in s tem zadržán od Bogu prijetnega delovanja. Neko nižje pristransko življenje javlja se v notranjem telesnem razvitku; duša ima takrat le temen občutek, k večemu je fantazija ali domišljija ona dušna moč, ki se v raznih sanjarskih podobah očituje.“ (Veit: Die Erweckung des Lazarus, pag. 91. seg.)

Nek latinsk pregovor pravi: (Dormisse) „sex septemve horas sat est juvenique senique“ (šest ali sedem ur spat je dosti mladenču in starcu). Otročiči morajo več spati ko odraseni, navadno 10—16 ur; ženske več ko moški. Tretjina življenja se prespi počéz. Nebeški Učenik, ki je cele noči v molitvi prečul, je tudi svojim vernim ovčicam priporočal bdeti: „Čujte in molite, da v skušnjavo ne padete“ (Mat. 26, 41). Breztelesni duhovi, bodisi angelji ali hudobe, nič ne spijo. „Glejte, da ne zaničujete ktereга teh malih! Ker povem vam, da njih angelji v nebesih vedno gledajo obličje mojega Očeta, ki je v nebesih.“ (Mat. 18, 10.) In o hudobnem duhu pravi sv. Peter: „Trezni bodite in čujte, kajti zopernik vaš, hudič, hodi okoli kakor rjoveč lev, in išče koga bi požerl“ (I. Pet. 5, 8).

Silno važno je za vojskovodje, da ob času bojevanja malo spé. Bralo se je, da v poslednji francosko-pruski vojski je neki general, da bi ložej bdeti mogel, tri dni zaporedoma zvečer prav močno kavo užival, a tretjo noč mu je prišlo hudo, zbolel je in umrl. — Svetniki in svetnice, ki so kakor neki vojskovodji, so tudi prav malo spali. Prav čudno in neverjetno je brati o nekterih, kakó so se mučili, svoje teló trapili ter si potrebni sèn odrekovali. Sv. Peter Alkantarski je le eno uro ali pol ure na dan prespaval v 40 letih. Sv. Katarina Sienska je spala samó po dve uri vsako noč. Sv. Roza Limanska tudi le po dve uri, pa po dolgem bojevanju s slabotno naturo se je premagala. Imela je velik, svoji osebi primeren lesen križ, ter da bi ložej čula, si je roke nanj navezala po zgledu sv. Veronike Julijanske. Lepe lase si je ostrigla, samo spredaj je mali šopek las pustila, in kadar jo je proti volji dremota hotela premagati, je tisti šop las navezala na žebelj, ki je bil v zidu pribit za ped više, kot je s svojo velikostjo segala. Le s perstmi na nogah se je tal dotikala, in ko bi bila hotela zadremati, jo je žebelj za lase potegnil. — Ni za vse tako pokoravanje; navadno moramo si potrebnega poživljajočega spanja privoščiti, kakor je to

skusil sv. Karol Boromej, ki je tudi predolgo čul, pa čez dan ga je potlej zaspanec nadlegoval; potlej pa se je raji malo bolj po noči opočil, da je po dnevu bil bolj čverstega duha. (Dalje na sl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Zlatomašniki. Zgodnja Danica je v zadnjem listu priobčila zlato in bisero-mašnike iz leta 1882, unih je 9 še živih, teh pa 5.

Naj tu sledi še zapisnik drugih prečastitih zlatomašnikov Ljublj. škofije, ki so že mašniki od 50 do 60 let, katerih je 22, in ti so prečast. gg:

Kozoglav Frančišk, vpok. duhoven, posveč. l. 1824.

Kozjek Andrej, vpok. župnik, posveč. l. 1826.

Kramar Frančišk, korar v Ljubljani, posv. l. 1826.

Velečastiti knezoškof resignat. dr. Jernej Vidmar, posv. l. 1827.

Merzel Jožef, vpok. župnik, posv. 1828.

Nakus Jožef, duhovnik v Planini pri Vipavi, posv. l. 1828.

Prokelj Janez, vpok. župnik, posv. l. 1828.

Urevec Janez, vpok. nunski spovednik, posv. l. 1828.

Skubic Janez, vpok. župnik, posv. l. 1829.

Furmacher Anton, vpok. župnik, posv. l. 1829.

Polak Edvard, častni kanonik in dekan v Leskovcu, posv. l. 1829.

Cimbas Janez, duh. pomočnik v Toplicah, posv. l. 1829.

Markovec Matej, vpok. duhoven, posv. l. 1829.

Švinger Jožef, župnik na Verhu, posv. l. 1830.

Klapšic Janez, vpok. župnik, posv. l. 1830.

Skopec Andrej, misijonar v Ameriki posv. l. 1830.

Zarnik Anton, knezoškof. duh. svetovalec in župnik v Naklem posv. l. 1830.

Tedeški Karol, knezoškof. duh. svetovalec in župnik v Gorjah, posv. l. 1830.

Bačnik Janez, župnik v Prečini, posv. l. 1831.

Dremelj Andrej, župnik v Ratečah, posv. l. 1831.

Kraševic Jernej, vpok. župnik, posv. l. 1831.

Volc Jurij, korar v Ljubljani, posv. l. 1831.

V Ljubljanski škofiji je tedaj zlatomašnikov vsih skup 31, in biseromašnikov 5. Pač srečna škofija, ki ima toliko starih mašnikov, izmed katerih nekteri še vedno opravljajo duhovsko službo, drugi pa počivajoči Bogu služijo in mnogi še delajo in pomagajo kar kol morejo. Pač je previdnost božja ohranila pri življenju častitljive starčike, ki so za časa hudih bolezni (kolera l. 1835), hudih prekucij (l. 1848) itd. z darežljivostjo samih sebe, z velikim trudom pastirovati med katol. ljudstvom. Naj mili Bog še mnogo lét ohrani pri življenju vse časti vredne gospode, da bi z molitvijo, z daritvijo sv. maše itd. podpirali svoje duhovne sobrate, ki v sedanjih dosti hudih časih obdelujejo nograd Gospodov.

Ne dvomimo, da se ti zlato- in biseromašniki v svojih molitvah in pri sv. maši tudi spominjali bodo svojih sedanjih in nekdanjih ovčic, ter tako pripomogli k zmagi vojskovavne Cerkve Božje na zemlji.

Spominjati naj se blagovolijo pa tudi in moliti, da bi jim ljubi Bog poslal v Svoj vinograd potrebno število vrednih naslednikov. Zakaj toliko število starih mašnikov kaže, da v kratkem nastane silno pomanjkanje duhovnov, ako se hitro na bolje ne oberne. Skorej tretjina vsega duhovstva je v starosti čez šestdeset lét, in koliko pomerje ali onemaga tudi mladih, — pa jih bo še več, ako bo toliko natezanje za posamezne. —

Iz Ljubljane. (Loterija in še kaj drugoga.) V Glogovu na Sleskem je nedavno umerl strasten stavec v loterijo. Dvajset lét je stavil v vse deržavne in mnogotere druge loterije: v loterije na konje, na obertnijske izdelke, za dobrotne naprave domače in tujih dežel. Štirinajst tisuč mark je v teh letih izdal za loterijske listke. K temu pa je bilo v njegovih zapisnikih zaznamnanih samo 500 mark, ki jih je prejel od 8 dobitkov. Mož je 28krat več zastavil kot pa je dobil. — Tako tedaj bogati loterija!

„Kolumbia“ pravi k temu, da v Ameriki so loterije prepovedane, so pa druge igre in „špekulacije“, ktere loterije nekako nadomestujejo, in k temu grejo še tisoči za loterije v tuje dežele. — Pri nas pa loterije niso prepovedane; toda ljudem ne zadostujejo, treba je še hujših potrat: vse poletje se skoro versté razni premétavci s kakimi berkljarijami, slepilnimi burkami in komedijami, od katerih mestni ljudje zvečér skoro v večih procesijah, kakor od keršanskega nauka, gredó domú na vse strani. Kdo bo oštel tisoče, ki grejo na leto v žepe tacih glumežev komedijantov, kazavcev skazenih žival, raznih zverigoncev itd.! Ni redko, da taki ljudje že med popoldansko božjo službo začnó razbijati blizo cerkve na véliki boben ali pa s kakim škripanjem ljudi vabiti, da se celó v cerkev sliši. Lahko se potem zgodi, da toliko družin oboža, ko po cele družine hodijo na take burke. Še več pa poberejo nedeljski izhodi v Šiško in na mnoge druge kraje. Kje je potem več beračev kakor po mestih, katerim mnogi letni tisoči milošnje, ki se vradno in nevravno delé, še ne morejo kaj.

Iz Ljubljane. (Arabi-paša in še kaj.) Kdo pa je tisti Arabi-paša, ali kakor bi se po našem reklo: Arabski paša, ali „paša Arabec“, ki zdaj po Egiptu daje toliko opraviti? ... Egipčan, Arabljan je, mož narodnega kopita, čegar glasilo menda je: „Egipt za Egipčane“. Narodnjak bi bil skoraj še bolj v celem pomenu kot so marsikteri naših polovičarjev, ker on terdi tudi vero svojega naroda, ko pa so mnogi naših le za jezik obviseli. Ali je zato hvale vreden? Hvale vreden bi bil, ko bi bila njegova vera prava; milovanja vreden pa je, ker je njegova vera laž in zmeta, in ker je on sam slepar in trinog, kar bomo kmalu vidili. Čudno pa je, da luteranar, mohamedan, jud, staroverec — če tudi so liberalci — po večem svojo vero terdijo in se zanjo poganjajo; le pri neznačajnih katoličanih je šega, da sami sebe psujejo in psovati dopuščajo s tem, da oziroma na svojo lastno vero v rog naših nasprotnikov odpadno trobijo.

Zdi se mi pa, da ravno v tem je močen in jasen dokaz za resnico katoliške vere. Kako to? Tako-le: Pogana, luterana, juda, mohamedana, razkolnika oni, ki vedno „okrog hodi iskajoč, koga bi požerl“, ne skuša zoper njegovo vero; sej le ti so že v zmoti, v krivi veri ali neveri, ni mu jih treba še motiti: loti se pa s toliko večí jezo katoličana, da ga dobi v šake, ako se mu pogodi, ter ga zapelje v sovraštvo zoper njegovo lastno vero, v nesrečni odpad, ali saj v vnečarnost in na pol odpad. In kako nevarni in prenapeti so taki nezvesti katoličani, to uči dosti zgledov. Da je kdo n. pr. pečatenim liberalcem „njihov mož“, mora saj do kolena ali gleženj biti „gambetto-garibaldovec“, ali če to ne, pa vendar malo „kobila-jurjevič“, ki v tej ali tej reči roge pokaže Rimu, katoliškim napravam, biseru vsih čednost itd. Pri čemur tega ni, taki je „mračnjak“ nasprotnik najdrajših „svetinj“, „svete“ meséne ljubezni, „svetega plesa“ itd., ko bi tudi sicer za blagor svojega naroda delal. — Ozrmo se pa zopet na „Arabskega“.

Arabi-paša, po domače „Arabi-bej“, je sin bogatega in imenitnega moža iz spodnjega Egipta in ima

sedaj kacih 45 lét. Izučil se je v vojaški akademiji in že v mladosti je bil navdušen za napredek, za svoj narod in domačo besedo, ki je vsaj desetkrat klasičniši in blagši, kakor pa iz mnogoterih jezikov somešena angleščina. Stopil je v vojaščino pod Izmail-pašem (prešnjim namestnim kraljem) in bil je kmalo tisočnik (major). Prosil je Izmaila, naj ga izvoli za polkovnika (obrista), rekel pa mu je Izmail: „Ako tebe izvolim polkovnika, ne bo šest tednov in tvoj polk bo v upor zoper mene.“ Izmailov sin Tevfik je bil manj previden in si je precej pri nastopu Arabskega izvolil za beja in polkovnika 4. stražnemu pešpolku; 2. sveč. 1881 je že zbučal vojaški upor; od tistega časa je pod Tevfikom Arabi postal minister, vodnik vojaške narodne stranke in samopoveljnik v Egiptu.

Vediti hočejo, da sultan ima tolik „rešpekt“ pred Arabi em, da je skor bližej straha kakor pa spoštovanja. „Arabski“ ima silno moč besede, veljá pri vojenstvu za neprestrašenega, derzovitega vojnika, vojaki ga ljubijo in pri ulemih (mohamedanskih pravniki in bogoslovih) je v takem slovezu, da je zadosti njegov ukaz in vstala bi „verska vojska“, ktera bi prekucnila sultanovo nadgospotvo. Tako meni saj eden angleških listov. Gotovo je, da človek s takim duhom bi n. pr. v Carigradu za mir tudi v obširnšem pomenu utegnil nevaren biti; v tesnem Egiptu se Angležem pred njim blezo ne bo bati.

Pravijo, da „Arabski“ si je izbral Napoleona I za izgled. Rekel je boje pri neki priliki: „On (Napoleon) mi je predpodoba. Storil bom, kar je storil ta veliki mož: arabsko cesarstvo bom vstanovil.“ Vidi se, da njegova struna brenči odveč prenapeto; to pa priča še jasniše njegovo hvalisanje, da vsako noč ima pogovore s prerokom (Mohamedom) in da se med saboj „tikata“! (Tako piše „Kölnler Ztg.“, kar pa je malo bizjaško, kajti arabski jezik ne pozná ne „vikanja“ in ne „onikanja“ za priljudni nagovor; pri njem je slehern „ti“, — k večemu će iz posebne dvorljivosti namesto „enta“ = „ti“ reče: „hadritak“, kar pomeni „tvoja pričujočnost“. Tudi pri južnih Slovanih, Bošnjakih itd., je močno navadno „tikanje“. Novejši Slovenci terdijo „vikanje“ in odrivajo „onikanje“, menda brez stalnega vzroka; tudi Italijan in Madjar si pomagata s 3. osebo, sicer sing.: „Ella“, „ön“, to je, „signoria“, „uraság“ ali gospotvo itd.)

Tudi še druge posebnosti Arabskemu prilastujejo, tako n. pr. je močno navtisnjen mladim egiptovskim „štucarjem“, ki v noši posnemajo „medžanin frandži“ ali evropske bedake, ki n. pr. nosijo naškrobijane (poštirkane) ovratnike. (Kaj še le, ko bi videl nove oslovške ušesa na rokah in marsikaj družega?)

Kakor pa poznejši poročila naznaujajo, ako se potrdi, bi Arabski ne bil le samo prenapetnež, temuč po mohamedanskem fanatizmu zakerknjen trinog naj hujšega kopita. Z več železniških postaj se naznanja, kako so kristjane kladi, zlasti v Kairi. Pišejo celó, da Arabi paša je 300 Arabcem, ki so bili v službah pri Evropejcih, v strašivni zgled dal desne roke odsekati; vse poglavarje (muđire) pa, ki so bili v sumu, da deržé z namestnim kraljem Tevfikom, je dal na gradu v Kairi zapreti, ter so bili nekaj poobešini, nekaj pa so dolge dni pred tako grozo trepetali. Celó to so terdili, da je namestnemu Tevfiku po življenji stregel. Koliko je bilo resnice v teh in tacihi rečéh, to vse se bode pozneje zvedilo. Toliko je gotovo, da vse, kar je tujega, je po naj večem bežalo iz Egipta, kolikor koli je bilo moč; le čč. oo. Franciskani so stanovitni ostali v pomoč in tolažbo, kar se je dalo, nesrečnim terpinom.

Iz spod. Štajerskega. Drugo zlato ali dijamantno mašo bodo 8. oktobra t. l. obhajali prečastiti gospod

Anton Žuža, zlatomašnik, korar, vitez Franc-Jožefovega reda, kn. šk. konzistorijalni svetovalec, nadžupnik in dekan na Laškem, starosta župnikov in dekanov lavantinske škofije, naj starejši še služeči duhovnik na Štajarskem in na Koroškem.

Mož rodom že blagega značaja in bistre glave, rodili so se 8. jan. 1800 v Žavcu, v hiši po domačem pri Kolencu imenovani, in so sin daleč znanih in spoštovanih starišev. Po doveršenih domačih šolah prišli so v Celje v latinske šole, ktere so ravno takrat prve šolarje sprejemale. In po z izverstnim vspehom doveršeni gimnaziji v Celbi, filozofiji v Gradcu in bogoslovju v Celovcu bili so 19. sept. 1822 od tedajnjega lavantinskega knezo škofa grofa Firmijana v št. Andražu na Koroškem mašnik posvečeni.

Služili pa so na sledečih farah: V Konjicah za II. kaplana od 30. okt. 1823 do 25. okt. 1826; v Ločah za kaplana od 26. okt. 1826 do 12. jan. 1830, ondi za provizorja od 13. jan. 1830 do 9. jun. taistega leta. Potem v Studenicah za provizorja od 10. jun. do 10. sept. 1830, od 11. sept. 1830 do 22. apr. 1839 so bili župnik v Studenicah; od 23. apr. 1839 do 9. dec. 1846 so bili mestni župnik in dekan v Slov. Bistrici, in od 10. dec. 1846 so nadžupnik in dekan na Laškem.

Toraj 60 lét duhovnik; 52 lét župnik in 44. leto dejanski dekan.

Častiljivi gospod jubilent so še vedno — oziroma svoje starosti — dobrih telesnih moči in krepkega duha, ter še vedno zvesto opravljajo duhovne opravila.

Že z doma usmiljenega serca, radi vsakemu po svojih močéh v sili pomagajo, kot nesebičen narodnjak se radi za pravice svojega naroda potegujejo, in so sploh mož, kteremu je vedno reč a ne oseba mar, zato pa tudi splošno spoštovanje, ljubezen in zaupanje uživajo.

Pod Čavnom. (Spomin na Loreto. [Konec.]) Po blagoslovljenih nam spominkih v skledici, iz kt-re sta jedla sam ljubi Jezus in njegova blaga mati Marija, in po dokončani slovesni sv. maši v eni stranskih kapel, podamo se nekoliko semtertje po mestu. Mesto je še precej snažno in lepo, posebno odlikujejo se tergi in nektera poslopja. Ali hoje naveličali smo se vendar kmalu zavoljo hude vročine, zlasti pa vsled presitnih beračev in čez vse nadležnih prodajalcev. Enacega vsilovanja svoje krame in tekmovanja v tem ni menda na dolgo in široko. Čez laha ga ni koraj v tem obziru. V kerčmi, še precej čedni, dobimo nekaj kosila, ki pa nam ni nič kaj dišalo; vsaka dežela ima namreč svoje posebnosti in običaje, tako tudi v jedéh. *) Pobrîšemo jo tedaj — zadovoljni s kapljico dobrega vina in koščekom kruha — urnega koraka zopet proti našemu svetišču. Ko smo se bili tam većinoma že vsi zbrali, pelje nas že omenjeni minorit v zakladnico, ter nam tam razkazuje zaklade in sploh darove, Mariji v čast poslani in darovane od vseh strani svetá, in to zlasti od cesarskih, kraljevih in grofovskih hiš. Tu videli smo predrage in krasne reči na milijone in milijone vrednosti. Verli minorit razkladal je posamezne darove, odkod so in kdo jih je daroval. Zraven ni zabil omeniti tudi dolgih perstov Napoleona, kakor tudi še sijajnih, pa ne izpolajenih obljub od drugod. „Dixit latro ad latronem.“ Svet današnji prebrisani in preolíkani postavlja in zapuščá si raji spominke z ropom, podiranjem in brezbožnostjo. Glasna priča temu je zlasti Rim. Kar spominja še na Odréšenika svetá in na Marijo, mora se umakniti. Kdo izmed lanskih romarjev se še ne spominja velikanskega križa verh Kapitola v Rimu? Križa, kteri se vidi po vsem mestu, enako bronnemu angelu verh mestnega gradu (Castel Sant' An-

*) Poštene naše juhe Italijan menda ne pozná.

gelo)? Ali — žalostno pač — križa tistega zdaj več ni. Vlada dala ga je odstraniti in namesto njega šterli zdaj tam proti nebu mogočen in ojster meč. Čudno znamenje! Kaj hoče Italija? Misli vojsko napovedati celó nebesom in Bogu! Oh „ljudstva pač izmišljujejo si brezbožne reči“, „populi meditati sunt inania“, rekel je pobožni David. Tudi Napoleon III mislil je svoje dni: Bog, nebesa so tvoja, zemlja je moja; ali revež opekol se je bil kmalu. Prihodnost bo učila kdo zdaj zmaga.

Ko smo si ogledali zakladnico, kolikor je to mogoče bilo pri tolikem številu romarjev, dá se nam vsakemu posebej vžgana sveča, in s to podamo se v procesiji po dva in dva, glasno prepevaje pesmi Matere Božje, po prostornem tempeljnu in skoz sv. hišico. Bilo je to kaj posebnega in ginljivega, zlasti ko smo stopali skoz svetišče Marijno. Po dokončanem obhodu povernemo sveče z malim darom v čast Marije Device, ter priporočivši se Njenemu varstvu in prošnji poslovimo od predrage Marijne preljubljene hišice. Ali ločitev ta bila je bridka, ginljiva. Slovo to bilo je podobno slovesu dobrega sina od matere, preden se ima podati v široki svet, na daljno neznanu pot. Z malim darom od sv. hišice v roki poslovim se še enkrat od Marije, sv. hišice, tempeljna, in kmalu na to tudi od mesta. Cez pol ure bili smo na kolodvoru. Odpeljemo se proti Ankoni. Ali oči obračale in siliše so se vedno le nazaj v Loreto. Marsiktero oko bilo je s solzami zalito. Z Bogom, Loreto! Z Bogom Marija! Marija loretanska, prosi za nas! To in enako vzdiguje se iz serca ginjenega romarja. Dolgo in dolgo zeri sem še nazaj, ali kmalu došli hribček zakrije mi dragi in sveti kraj.

V Ankono došli ogledam si nekoliko mesto. Toda spomin na zgodovino tega mesta, pogled na garibaldinske napise ulic in kavrske podobe tergov, neposvečevanje visokega praznika ss. Petra in Pavla itd. ni nam budilo volje dolgo po mestu hoditi. Hajdi, si mislimo, raji na kolodvor! Iz Ankone odpeljemo se pozno v noč proti svetemu mestu Rimu. Z Bogom!

Razgled po svetu.

Parski katoličani se goreče vojskujejo zoper tako imenovane skupne ali simultanske šole, v katerih se imajo raznoverskih in brezverskih staršev otroci skupaj poučevati. V Monakovem je bil 14. t. m. velik shod, na katerem je med drugimi steklar Herrmann dokazoval, kako so take šole zadolžile brezverstvo našega časa in so sétve nevére in socialne demokracije, da je veliko učiteljev teh šol necerkvenih, celó ateistiških (brezbožnih), in kako bi katoliški očetje takim učiteljem otroke smeli zaupati? Že v naj prvih letih otrok potrebuje vere, in kaj pomagajo vse znanstva, ako mu vera kakor zvezda vodnica ne gre ob strani? Vlade so pač rekle, da ljudstvo mora vero imeti; to je prav, ali vera mora prihajati od zgoraj, od koder so se dozdej veči del slišale le „vošila“, ni bilo pa viditi verskih djanj. Vošiti si vsak sam kaj zamore itd. Celó jud Neumeyer je čversto dokazoval, da tudi za konservativne jude so mešane šole škodljive, in enako drugi govorniki.

Laško. Bolj nespremišljenih ljudi ni na svetu kot se prekucuhi, pa tudi ne terdovratniših kot so le-ti. Ne le, da sebi pokoj in srečo za to in prihodnje življenje pokopujejo, temuč tudi tiste nekdanje rogovileže preslavljaajo, ki so toliko družih v nesrečo pokopali. Nedavno so hudobnóžu iz 12. stoletja, Arnoldu Brešijanju, v Brešiji spominek postavili. Arnold je bil Macinijev in Garibaldiov predkopitnež, ki je sovražil Cerkev in

papeža. Bil je ob enem izmed tistih, ki so hotli Ita lijo prodati Frideriku Rudečebradcu (Barbarosu) in so klicali cesarja Konrada, da naj postavi nemški prestol v Rimu. Značaja je bil tacega, kakor framasoni sedanjeja časa, ki so Piju IX zvestobo do smerti prisegali, bili izmed njegovih prvih služabnikov, od njega z naj večimi dobrotami obkladani; ko je pa veter drugač potegnili, so orožje obernili zoper svojega duhovskega in deželnega poglavarja, so ga izdajali in njegove zveste služabnike in podložne klali! Enako je delal sedanjih neznačajnikov predhodnik Arnold. Prišel je v Viterbo k papežu Evgeniju III in prosil, naj ga sprejme v naročje katoliške Cerkve. Bil je Arnold sprejet in obetal je, da ostane vedno pokoren sv. Cerkvi. Berž pa ko je papež zapustil Viterbo, je bil Arnold že v Rimu na čelu tolovajskih čét, ki so mesto ropale in plenile, skrunile cerkve in svečenstvo. Arnoldovo počevanje sploh in njegovo življenje je popisal sv. Bernard v pismu do kardinala Guida. Svetnik piše: „Arnoldus da Brixia, cuius conversatio mel et doctrina venerum; cuius caput columbae, cauda scorpionis est; quem Brixia evomuit Roma exhorruit, Francia expulit, Germania abominatur, Italia non vult recipere.“ Taki pošasti sedanja Italija postavlja spominek s sodelom vlade in njenih ministrov!

V pojasnjenje tacega rogovilstva bodi tukaj pristavljena še ena o Garibaldi.

L. 1847 je bil Garibaldi v Ameriki, v Rio-Jacairu. Bil je takrat podložen sv. Stolu in papežu. V vatikanski knjižnici je hranjeno lastnoročno Garibaldiovo pismo, ki ga je Garibaldi pisal papeževemu internunciju Beđiniju v Braziliji 20. okt. 1847. V tem pismu po spričevanji turinske „Unit. cat.“ Garibaldi pravi: „Stol Petrov stoji na temeljnem zidovji, ktereга človeška moč ne more razdjeti in ne pretresti.“ K temu Garibaldi pristavlja zaterditev: ako bi Pij IX menil, da mu je treba njegove (Garibaldi) pomoči, je on (Garibaldi) pripravljen svojo kri zanj darovati. Zaterjeval je še dalje, kako z veseljem bi njegova straska z vojašino vse storila zanj, „ki je že toliko storil za Italijo in za Cerkev“. Pismo je iz tistega časa, ko so laži-liberalci menili po Piju IX svoje osnove zveršiti in so se mu prilizovali. Pij pa je spoznal njih rogovilske ramene in se nič ni hotel z njimi meniti. Garibaldi ni nič pomišljeval, dve leti pozneje „dobrotnika Italije“ s prestola vreči in Rim za republiko razklicati.

Angleško. Po previdnosti Božji, kakor kaže, se bo katoliška Cerkev ravno s pomočjo Anglije začela v kratkem prav mogočno razširjati. To kažejo dogodbe v angleški jutrovi. Indijanskih katoličanov je zdaj že skor poldrugi milijon, in silo veliko število le-tih je keršeno še le ll. 1880 in 1881. Anglija sploh, če se bo tako naprej veršilo, kakor že nekaj lét, mora v kratkem s svojo vlado vred postati katoliška, in potem se bode še z večim vspehom katoličanstvo od onod razširjalo po vesoljnem svetu. Vidi se, da ni brez sadú, kar so bili že blizo pred 40 leti prošeni vsi iskreni katoličani, da naj namreč vsakteri moli vsak dan očenaš in česenamarijo za spreobrnjenje Anglije.

Amerikanske novice. Posvečevanje duhovnov in gluhomuško prvo sv. Obhajilo. V Milwaukee i v semeniški kapeli pri sv. Fračišku so bili v začetku mal. serpana posvečeni štirje novi mašniki. — V kapeli učiteljskega sememniša pa je 10 gluhomutecev z veliko pobožnostjo prejelo prvo sv. Obhajilo. Pridigal jim je po gluhomuški šegi č. g. general-vikar L. Botz. Popoldne je preč. g. nadškof podelil zakrament sv. birme prvo-obhajancem in 11 študentom učiteljskega semeniša in novega Pijevega kolegija. Gluhonema katoliška naprava pri sv. Fračišku ima 44 gojencev.

Dve veliki moči. „Wanderer“ v Minosoti piše, da dve veliki moči, dvoje zlo je, ki preti ameriškemu blagostanju: po eni strani monopol ter samopravičnost tako imenovanih „penezokraljev“, železniških velikašev in obertnih knezov, ki vse na-se grabijo in vsemu ljudstvu cene stavijo za živež in druge reči; po drugi strani pa delavske zveze, ki ceno za delo predpisujejo in prosto delo v vseh strokih nemogoče storé.

Bratovske zadeve.

Koledar za prihodnji teden:

4. kimovca. S. Rozalija. — 5. (Obletnica posveč. premilgsp. škofa dr. Jan. Krizost.) S. Lavrencij Just. — 6. S. Caharija prerok. — 7. S. Albin. — 8. Mali Šmaren ali rojstvo presv. M. D. — 9. S. Otmar. — 10. Petnajsta nedelja po Bink. Presv. ime M. D. (Popoln. odpustek vso osmino.)

V molitev priporočeni:

Zgubljen osebna prav živo priporočena, da bi na prošnje Naše ljube Gospé in sv. Jožefa prišla na pravo pot. Priporočenih še več tacih, katerim sem botra, da bi spolnovali kerstno obljubo. — Deček, ki mu mrena gre na oko, za pomoč. — Oseba za pomoč v vratni bolezni. — Misijonarji in misijoni v Egiptu in na Zamurskem za odvernjenje kacih hudih nesreč. — Hči priporoča silno nevarno bolnega očeta bratovsko molitev, ako je Bogu v čast in njemu v zveličanje, da se še ozdravi; ako ne, pa da voljno terpi v bolezni in doseže srečno zadnjo uro. — Na roki že delj časa prav hudo bolan za zdravje. — Zeló užaljena mati vsem udom bratovšine N. lj. G. presv. Serca prav živo priporoča svojega mirnega šestletnega fantiča, ki je bil po tuji porednosti tako hudo na očesu ranjen, da je že mesec dni v zdravniških rokah; ali ti imajo malo upanja, da bi še kdaj oko rabiti mogel. Edina nada mi je še, da udje Naše lj. Gospé bodo po Mariji, po sv. Luciji in sv. Deodatu mu ozdravljenje od Boga izprosili, če je volja Božja. Obljubim tudi ob enem uslišanje očitno po ravno tej poti naznaniti. (Priloženi denarec je djan v „dijaško kuhinjo“, ker plača se ne jemlje. Vr.) — Že veliko lét terpeča velike bolečine na nogah, prosi da bi na prošnjo N. lj. Gospé in sv. Jožefa, ako je Bogu na čast in njeni duši k zveličanju, zadobila le nekoliko polajšanja, ker popolnega ozdravljenja ne zahteva. Zahvala za uslišanje se naznani. — Mati živo priporoča svoja sinova, daleč na tujem, da bi bila obvarovana nesreč, zlasti pa naj večí nesreče, dušne pogube. — Bolniki in vsa duhovnja, v kateri griža razsaja.

Opomini k modrosti.

(Iz bukev Sirahovih, iz XXXII. in XXXIII. pogl.)

4. kim. *Sin, brez sveta nič ne delaj, in se ne boš kesal po storjenem delu.*

5. *Ne hodi po nevarni poti, in se ne boš spotaknil ob kamen.*

6. *Tudi svojih otrok se vari, in čuj pred svojimi domačimi.* (Lastni nehvaležni otroci in družina velikrat goljufajo, obrekujejo, opravljajo starše, gospodarje, gospodinje.)

7. *Pri vsakem svojem djanji svojo vest zvesto poslušaj; to je namreč spolnovanje zapoved.*

8. *Kdor Bogu verjame, gleda na zapovedi; in kdor v njega zaupa, ne bo pomanjkanja terpel.*

9. *Modri ne sovraži postave in pravice, in se sem ter tje ne meče, kakor ladija v viharji.*

10. *Serce nespametnega človeka je kakor kolo pri vozu . . . , ki se vertí.*

Mesec kimovec je posvečen najpred angelom varhom, katerih god je 3. kimovca; potlej pa žalostni Materi Božji, ktere praznik je tretjo nedeljo v kimovcu. Sv. Oče Pij IX so podelili odpustek vsak dan po 300 dni vsim, ki ta mesec kake vaje opravljajo na čast Matere Božje sedem žalost; v petek pred drugo nedeljo v kimovcu (mali Šmaren) se prične devetdnevnicica k žalostni Materi Božji.

Listek za raznoterosti.

Dijaška kuhinja se je o počitnicah večí del vétrala in sušila, kakor so vidili blagi čitatelji. Zdaj pa je že toliko suha, da bi se lahko vanjo kaj spravljalo, ter bi imeli pridni šolci, kadar s počitnic pridejo, ondi kaj za zobé dobivati. Lep čas na to misliti je med drugim takrat, kadar kdo pobotnico piše. Tudi bi bilo Bogu prijetno delo in reklo bi se, prihodnjemu Sodniku posoditi, ko bi se te naprave spomnili, kadar poslednjo voljo vravnava. Nekteri napravljajo vstanove (študentske) za študente; to je lepo; vender tisto dobí samo eden na leto — pa včasí še malo preveč, da ga potlej glava bolí ter po takem glavobolu mora včasí šolo celo na kol stakniti. Ako pa se oberne za študentsko kuhinjo, je lahko precej po smerti pomagano petdeseterim, 70terim, ali še večemu številu na dan in skoz več mescev ali celo leto, pa nobenemu ne toliko, da bi ga glava bolela, ter bi šla šola na kol, mladeneč pa po svetu od „nemila do nedraga“, kakor pravi Hervat; in poslednje prevelike naenkratne dobrote so poslednjič: prazen želodec, serce brez Boga, preguljeni podplati, pa stergan rokav. Kaj pravite k temu, Vi prečastitljivi in mnogo skušeni gospodje zlatomašniki in drugi modri gospodje, ki mladini dobro hočete?

Pri tem modrovanji bi bil skoraj pozabil povedati, da dan na dan hodijo šolci, njih očetje, matere, gledat in opráševati, če se bo prihodnje šolsko leto kaj kuhalo v študentski kuhinji, ali ne? So pa akoro vsi taki fantje, ki nimajo slame v glavi in smole v sercu; pri mnogih celo je zastavljeno grozdje in pšenični klas.

Bog daj srečo mu in blagostanje,

Kdor umeva kratko to pisanje!

„Djanje sv. Detinstva“, tretji zvezek, je ravno prišel na svitlo in se bode razposlal posamnim vodnikom, ki naj po dopisnici vodniku preč. g. kan. A. Zamejcu naznanijo število iztisov, kolikor jih za svoje družbáne potrebujejo.

V Naklem bode v nedeljo, 3. kim., slovesno odkrit spominek ranjc. Teržaškega škofa dr. Jerneja Legat-a.

Na Tersatu je 21. mal. serp. v 60. letu svojega življenja umerl č. P. Gavidijóz Lomberger, frančiškan, iz sorodovine ranjc. „Arona“, kakor so ga imenovali, gimnaz. veroznanskega učenika, č. g. Jož. Globočnika. R. I. P.

Darovi prihodnjič.

Pogovori z gg. dopisovalci.

P. H.: Dobro vstregli; lepa hvala. — G. L. R.: Vse opravljeno. Zastran imén bodite brez skerbí. — G. A. K.: Prav dobra misel. Serčna hvala!